

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЋА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2016. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 6:
ПРИМЈЕНА УПРАВЉАЧКОГ РАЧУНОВОДСТВА

I– ТЕСТ ПИТАЊА

- 1) Зарада надзорника за производну линију Форд Експлорер (Ford Explorer) је:
 - a) директни варијабилни трошак
 - b) индиректни варијабилни трошак
 - c) директни фиксни трошак
 - d) индиректни фиксни трошак

- 2) Варирање нивоа производње, уз непромијењен обим продаје и продајне цијене, утиче на висину пословног (оперативног) добитка:
 - a) апсорпционог обрачуна
 - b) варијабилног обрачуна
 - c) суперваријабилног обрачуна
 - d) ниједан од понуђених одговора није тачан

- 3) Буџетски приступ који експлицитно укључује непрекидно побољшање резултата током буџетског периода:
 - a) статички
 - b) статистички
 - c) флексибилни
 - d) каизен

- 4) На негативно одступање у ефикасности коришћења директног материјала утиче и:
 - a) неадекватан дизајн производа или процеса
 - b) неадекватан рад у производњи
 - c) непоштовање норматива при утрошку времена (брзина рада)
 - d) набавка материјала по нижим цијенама од планираних

- 5) За дугорочне одлуке о цијенама значајни су:
 - a) варијабилни трошкови
 - b) фиксни трошкови
 - c) планирани разуман поврат на инвестицију
 - d) планирани профит који ће често варирати у односу на варирање потрошње

- 6) У чему је темељна разлика између метода константе бруто марже у односу на друга два тржишно заснована метода распореда заједничких трошкова на носиоце?
 - a) метод константе процента бруто марже је уједно и метод распореда заједничких трошкова и распореда профита
 - b) метод константе процента бруто марже је искључиво метод распореда профита
 - c) метод константе процента бруто марже је искључиво метод распореда заједничких трошкова
 - d) ништа од наведеног

- 7) **Синоним за одступање фиксног и флексибилног буџета је:**
- a) **разлика обима продаје**
 - b) разлика продајне цијене
 - c) разлика трошкова
 - d) разлика обима производње
- 8) **Код доношења одлука у вези са укидањем једног од профитних центара , у случају када он остварује губитак, одлука ће бити негативна тј. добит предузећа са датим профитним центром биће већа него ако се исти укине у случају:**
- a) када дати профитни центар остварује бруто контрибуцијску маржу мању од властитих фиксних трошкова
 - b) када дати профитни центар остварује мањи губитак од добити осталих профитних центара
 - c) **када дати профитни центар остварује бруто контрибуцијску маржу већу од властитих фиксних трошкова, а мању од укупних фиксних трошкова**
 - d) када дати профитни центар остварује бруто контрибуцијску маржу мању од укупних фиксних трошкова
- 9) **У обрачуну трошкова према наруцби носилац трошка је:**
- a) **засебан производ**
 - b) **група производа**
 - c) маса идентичних производа
- 10) **Контролни графикон – или дијаграм растурања се користи код:**
- a) идентификације урока-последнице насталих грешака
 - b) утврђивања учесталости појављивања појединих типова грешака
 - c) мјерења резултата умањења трошкова
 - d) **идентификације и анализе трошкова квалитета**

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1

Предузећа А, Б и Ц производе исти производ. Предузеће А продаје свој производ по продајној цијени од 12 КМ, предузеће Б по 20 КМ. Предузеће А и Ц имају исти варијабилни трошак по јединици од 10 КМ. Укупна контрибуциона маржа предузећа Б износи 400.000 КМ, а предузећа Ц 500.000 КМ. Укупни фиксни трошкови предузећа Б износе 350.000 КМ, а предузећа Ц 220.000. Укупна продаја датог производа у истом периоду код предузеће А била је 200.000 јединица, код предузећа Б 50.000 јединица и предузеће Ц 100.000 јединица. Добит предузећа А од дате продаје у истом периоду износила је 100.000 КМ.

- Израчунајте и у табеларном приказу групишите све наведене елементе у примјеру, (попуњавајући недостајуће елементе у складу са CVR анализом - варијабилни трошак по јединици), те одредите колика је добит предузећа Б. (9 поена)
- Израчунајте и у табеларном приказу (попуњавајући недостајуће елементе у складу са CVR анализом - продајна цијена), те одредите колика је добит предузећа Ц. (6 поена)
- Израчунајте и у табеларном приказу (попуњавајући недостајуће елементе у складу са CVR анализом- укупна контрибуцијска маржа и укупни фиксни трошкови предузећа Ц), те колике су разлике у добити у односу на предузеће Б и Ц, и образложите, које предузеће и зашто остварује највећу добит. (15 поена)

РЈЕШЕЊЕ

а) Дате податке треба прво груписати, како је дато у слиједећој табели, а у складу са основним елементима CVR анализе:

Случај	Продајна цијена	Вариј. трошак по јединици	Конт. По јед. (ПЦ –вт/ј)	Укупно продате јединице	Укупна Контрибуцијска маржа (Конт/ј x бр.ј)	Укупни фиксни трошкови	Добит од пословања (УКМ –ФТ)
А	12	10		200.000			100.000
Б	20			50.000	400.000	350.000	
Ц		10		100.000	500.000	220.000	

Из претходно сачињење табеле попуњавајући празна поља, примјеном формула CVR анализе, добићемо слиједеће резултате:

Случај	Продајна цијена	Варијабилни трошак по јединици	Контр. Маржа по јед.	Укупно продате јединице	Укупна Контрибуцијска маржа	Укупни фиксни трошкови	Добит од пословања
Б	20	12	8	50.000	400.000	350.000	50.000

Варијабилни трошак по јединици предузећа Б је 12 КМ, контрибуциона маржа по јединици 8 КМ, а добит предузећа Б, за дати период, износи 50.000 КМ.

б) Из претходно сачињење табеле попуњавајући празна поља, примјеном формула CVR анализе, добићемо слиједеће резултате:

Случај	Продајна цијена	Варијабилни трошак по јединици	Контр. Маржа по јед.	Укупно продате јединице	Укупна Контрибуциона маржа	Укупни фиксни трошкови	Добит од пословања
Ц	15	10	5	100.000	500.000	220.000	280.000

Продајна цијена по јединици предузећа Ц је 15 КМ, контрибуциона маржа по јединици 5 КМ а добит предузећа Ц ,за дати период, износи 280.000 КМ.

ц) Из претходно сачињење табеле попуњавајући празна поља, примјеном формула CVP анализе, добићемо слиједеће резултате:

Случај	Продајна цијена	Вариј. трошак по јединици	Конт. По јед. (ПЦ –вт/ј)	Укупно продате јединице	Укупна Контрибуциона маржа (Конт/ј x бр.ј)	Укупни фиксни трошкови	Добит од пословања (УКМ –ФТ)
А	12	10	2	200.000	400.000	300.000	100.000

Поређењем добијених резултата можемо закључити:

- највећа добит је предузећа Ц и већа је за 180.000 КМ од предузећа А
- предузеће Б иако има највећу продајну цијену због мале тражње и великих фиксних трошкова има најмању добит, која је мања од добити предузећа А за 50.000 КМ
- иако нема највећу продајну цијену ни контрибуцију по јединици предузеће Ц има највећу укупну контрибуциону маржу од 500.000КМ и најниже фиксне трошкове, те остварује и значајно бољу добит од предузећа А, а и предузећа Б.